

ZEMES POLITIKAS KONSULTATĪVĀS PADOMES

SĒDES PROTOKOLS

Rīgā

Nr.2

2018.gada 14.februārī

Sēdē piedalās:

Āris Ādlers - Biedrības "Latvijas Lauku forums" padomes loceklis;

Arta Puriņa - Tieslietu ministrijas Civiltiesību departamenta Vispārējo civiltiesību nodaļas Juriste;

Inga Bērziņa - Finanšu ministrijas Juridiskā departamenta Iepirkumu politikas un valsts nekustamo īpašumu pārvaldīšanas politikas nodaļas vadītājas vietiece;

Daiga Vilkaste - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Dabas aizsardzības departamenta direktore;

Kristīne Sirmā - Zemkopības ministrijas Lauksaimniecības departamenta Lauksaimniecības ilgtspējīgas attīstības nodaļas vadītāja;

Lelde Enģele - Vides konsultatīvās padomes priekšsēdētāja vietiece;

Daiga Doļģe - Satiksmes ministrijas finanšu un attīstības plānošanas departamenta vecākā referente;

Edvīns Kāpostiņš - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Telpiskās plānošanas departamenta Zemes politikas nodaļas vadītājs;

Judīte Mierkalne - Valsts zemes dienesta Zemes pārvaldības nodaļas vadītāja;

Liene Priedīte-Kancēviča - Satiksmes ministrijas Juridiskā departamenta direktore;

Ingrīda Reizina - Tieslietu ministrijas Nozaru politikas departamenta Politikas izstrādes un reliģijas lietu nodaļas vadītājas vietiece;

Ingūna Urtāne - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Telpiskās plānošanas departamenta direktore;

Sniedze Sproģe - Latvijas Pašvaldību savienības padomniece lauku attīstības jautājumos;

Vladislavs Vesperis - Pārresoru koordinācijas centra Attīstības uzraudzības un novērtēšanas nodaļas vadītājs.

Sēdi vada: **Aivars Draudiņš** - Vides aizsardzības un attīstības ministrijas valsts sekretāra vietnieks reģionālās attīstības jautājumos.

Protokolē: **Mārtiņš Turks** - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Telpiskās plānošanas departamenta Zemes politikas nodaļas vecākais eksperts.

Sēdes darba kārtība:

1. Izskatīt divus jautājumus ziņošanas formātā
2. Veidot diskusiju par zemes politiku
3. Vienoties par nākamo sēdes norises laiku

1. Oglekļa mazietilpīgas attīstības stratēģija un saistība ar zemes politiku.

Ziņo I.Prūse:

Pagājušajā zemes politikas konsultatīvās padomes sēdē tika runāts par zemes politikas sasaisti ar vides politiku. Klimata politikas jomā tiek gatavota ilgtermiņa stratēģija, kas ir ciešā sasaistē ar zemes politiku zemes lietošanu. Stratēģijas izstrādi nosaka vairāki

dokumenti sākot ar Parīzes nolīgumu, zemes politikas pamatnostādņēm un valdības rīcības plānu. Stratēģijas uzstādījums ir CO₂ mazietilpīga attīstība un ilgtermiņa skatījums uz 2050. gadu. Šai stratēģijai idejas pamatā ir Eiropas stratēģija līdz 2050.gadam. OECD ļoti daudz dara lai noteiktu kādām ir jābūt šīm politikām atbilstoši Oglekļa mazietilpīgas attīstības principiem. Eiropas Oglekļa mazietilpīgas attīstības ceļa karte uz 2050.gadu paredz, ka līdz 2050.gadam SEG emisijas ir jāsamazina par 80-95% salīdzinot ar 1990.gadu. Visas Eiropas savienības politikas ir vērstas lai samazināt SEG emisijas un to faktiski atspoguļo klimata enerģētikas satvars, arī Eiropas savienības tiesību aktu kopums, kas tikko kā ir apstiprināts un saeimā ir sarunas kā šie aspekti varētu tikt ņemti vērā kopējā lauksaimniecības politikā.

Stratēģijā mērķis ir samazināt tautsaimniecībā radītās emisijas par 80% salīdzinot ar 1990.gadu un palielināt CO₂ piesaisti. Mērķī ir divi aspekti:

1. Svarīgi samazināt SEG emisijas
2. Palielināt CO₂ piesaisti.

Stratēģijas struktūra ir veidota tā, ka ir mērķis, uzdevumi, skaidrojumi, sasaiste ar citiem plānošanas dokumentiem un skaidrojumi, kur Latvijā rodas SEG emisijas un kādas ir prognozes.

Mērķis ir līdz 2030.gadam panākt patstāvīga un stabila IKP pieauguma atsaisti no SEG emisijām. Virzieni uz kuriem strukturēta stratēģija ir ilgtspējīga enerģētika, visaptveroša energoefektivitāte, transports, ilgtspējīga zemes apsaimniekošana, patēriņa ražošana, pētniecība un inovācijas.

No klimata politikas viedokļa zemes sektors ar klimata politiku ir saistīts divējādi gan kā SEG emisiju avots, gan kā CO₂ piesaistītājs. Pēdējos gados SEG emisiju ir vairāk un Latvijas bilance ir negatīva. Svarīgi ir zināt zemes lietojumu veidu sadali un kāds tas būs nākotnē, jo līdz ar to mainās SEG emisiju prognozes un mainās Latvijas spēja izpildīt kādu no mērķiem. Mērķi tiek noteikti uz katru gadu un līdz, ko netiek sasniegts mērķis ir finansiālas un juridiskas sekas.

Padome diskutē:

Par zemes lietošanas veidu definēšanu un situāciju uz 2050.gadu un to, ka prognozes būtiski neatšķiras no pašreizējās situācijas, saskaņā pēc šobrīd esošajām zināšanām un pēc SEG emisiju faktora.

Tiek apspriesti Latvijas divu veidu lielle mērķi. 1. SEG emisiju samazināšanas mērķis, kas ir tautsaimniecībai kopumā un Latvijai uz 2030.gadu salīdzinājumā ar 2005.gadu jābūt 6% samazinājumam. Un 2. mērķis, kas ir paralēli pirmajam mērķim ir CO₂ piesaiste.

Latvija nevirzās uz mērķu sasniegšanu un tas prasa ļoti lielas pārdomas pie Latvijas darbībām saistībā ar SEG emisijām un CO₂ piesaisti.

2.Zemes politikas mērķi un pricipi (jautājumi).

Padomes pārstāvji tiek informēti par to, ka pagājušajā gadā plānojot zemes politikas izstrādi, tika veiktas vairākas intervijas ar dažādu nozaru ekspertiem un tika aptverts plašs nozaru loks lai pārrunātu zemes politiku no dažādiem aspektiem. Tika intervēti gan valsts pārvaldes pārstāvji, gan sabiedrisko organizāciju pārstāvji, tika iesaistīti arī plānošanas reģioni, tika intervēti Latvijas universitātes un Latvijas Lauksaimniecības universitātes speciālisti.

No interviju rezultātiem izriet, ka zemes izmantošanā būtu svarīgi panākt apsaimniekošanas ilgtspējīgumu, lai zeme tiktu izmantota efektīvi, racionāli, pārdomāti ievērojot reģionālās vietas īpatnības kā arī zeme tiek saglabāta kā Latvijas nacionālais pastāvēšanas pamats.

Zemes politiku tiek piedāvāts apskatīt no četriem aspektiem:

zeme – ražošana (zemes izmantošana lauksaimniecībā, mežsaimniecībā);

zeme – vide (zemes bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, vides un dabas aizsardzība);

zeme – telpa (zemes izmantošana apbūvei tai skaitā infrastruktūras attīstībai un ainavas jautājumiem).

Ceturtais aspekts zemes politikā tiek piedāvāts “pašvaldības”, jo veicot intervijas “pašvaldības” tika bieži pieminētas kā viens no galvenajiem aspektiem.

Ir nedefinēti zemes politikas mērķi ņemot vērā visus četrus aspektus, “pašvaldības” aspektam tomēr nav izdevies nedefinēt mērķi un tas varētu būt diskusiju jautājums.

Zemes politikas virsmērķis: Zemes ilgtspējīga izmantošanas nodrošināšana, kas sevī ietver efektīvu zemes un dabas resursu pārvaldību, līdzsvaru starp valsts un sabiedrības interesēm un līdzsvaru starp ražošanu un bioloģisko daudzveidību.

Padome diskutē:

Zemes politikā būtu jāpasaka, ka zeme ir valsts stratēģisks resurss un zemes politiku vajadzētu skatīt no trīs aspektiem.

Tiek apspriesta iespējamā definīcija zemes politikas virsmērķim: Ilgtspējīga zemes izmantošana nodrošinot ekonomisko izaugsmi un klimata noturīgu attīstību ievērojot līdzsvaru starp saimniecisko darbību bioloģisko daudzveidību un klimata pārmaiņu novēršanu.

Zemes politikā viennozīmīgi jā saglabā samērīgums un līdzsvars starp aspektiem.

Tiek diskutēts par pašvaldības lomu zemes politikā.

Aspekta “zeme - ražošana” vietā vajadzētu lietot “zeme - saimnieciskā darbība”.

Zemes politikā vajadzētu definēt kāda ir valsts, pašvaldību un sabiedrības loma.

“Zeme – telpa” aspektā vajadzētu runāt arī par efektīvu apbūvi.

Vai zemes politikā vajadzētu iekļaut nekustama īpašuma nodokli kā ceturto aspektu

Zemes politikā nevajadzētu runāt par to kā tiks panākts līdzsvars starp katras nozares politiku, bet veidot zemes politiku kā virsdokumentu, kas būtu vadlīnijas.

Par nekustamā īpašuma nodokli vajadzētu runāt pie rīcības politikas.

Zemes politikas dokumentā nav doma runāt par konkrētām nekustamā īpašuma nodokļa likmēm, bet runāt par to, ko panākt ar nekustamā īpašuma nodokļu politiku.

Nekustamā īpašuma nodokļa jautājums pats par sevi ir liels jautājums par kuru būtu jārunā atsevišķi, zemes politikas dokumentā nepieciešams definēt mērķus un tad runāt kā nekustamā īpašuma nodoklis varētu tikt izmantots kā instruments.

Padome vienojas:

1. Nekustamā īpašuma nodoklis būtu jāskata kā viens no aspektiem realizējot zemes politiku.
2. Minētie aspekti ir kā rīcības virzieni lai realizētu zemes politikas trīs lielos mērķus;
3. Zemes politikas aspekta “zeme – ražošana” vietā lietot “zeme – saimnieciskā darbība”.
4. Nekustamā īpašuma nodoklis zemes politikas dokumentā varētu tikt iekļauts rīcības politikā kā instruments.

3.Zemes politikas principi un rīcības politikas.

Ir nedefinēti zemes politikas principi un rīcības politikas, katram zemes politikas aspektam. Padomes pārstāvji tiek aicināti izteikt priekšlikumus un papildinājumus.

Padome diskutē:

Zemes politikas aspekti: zeme – vide; zeme – telpa savstarpēji pārklājās un savstarpēji viens otru papildina.

Ne vienmēr zemes izmantošana dod lielāko labumu.

Jāņem vērā arī sociālie un vides faktori nevis tikai ekonomiskais labums, jo tikai kopsummā šie faktori veido labāko zemes izmantošanu.

Zemes politikā jābūt līdzsvaram starp privātpersonas interesēm un sabiedrības interesēm.

Zemes politikā jārunā par racionālu zemes izmantošanu un piemērotu saimnieciskās darbības veida izvēli konkrētai vietai.

Zemes politikā jārunā par to kāda zeme ir vērtīgāka attiecībā pret citu zemi, konkrētam saimnieciskās darbības veidam.

Pēc kādiem principiem pašvaldības taisa teritorijas plānojumus un kāda ir pašvaldību nozīme zemes politikā.

Nākamajā zemes politikas konsultatīvās padomes sēdē būtu nepieciešamas pieaicināt pārstāvjus no Latvijas Lauksaimniecības universitātes.

Padome vienojas:

1. Nākamajā zemes politikas konsultatīvās padomes sēdē tiek pieaicināti pārstāvji no Latvijas Lauksaimniecības universitātes;
2. Zemes politikas konsultatīvās padomes sēdes sasaukt ik pēc trīs nedēļām.

Nākamo zemes politikas konsultatīvās padomes sēdi sasaukt 2018.gada 6.martā, plkst.14:30.

Priekšlikumus par zemes politikā risināmajiem jautājumiem, sasniedzamajiem mērķiem iesniegt līdz 2018.gada 2.martam.

Sēdi slēdz plkst. 16:00

Padomes priekšsēdētājs

A.Draudiņš

Protokolēja

M.Turks